Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

20 септември 2017 година*

„Преюдициално запитване — Околна среда — Вятърна енергия — Директива 2009/28/ЕО — Насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници — Член 2, втора алинея, буква к) — Схема за помощ — Член 13, параграф 1, втора алинея, буква д) — Административни такси — Директива 2008/118/ЕО — Общ режим на облагане с акциз — Член 1, параграф 2 — Допълнителни косвени данъци със специално предназначение — Директива 2003/96/ЕО — Данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията — Член 4 — Минимални нива на облагане на енергията — Такса върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия“

По съединени дела C-215/16, C-216/16, C-220/16 и C-221/16

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Върховен съд на Кастилия-Ла Манча, Испания) с актове от 12 април 2016 г. (C-215/16 и C-216/16), от 8 април 2016 г. (C-220/16) и от 11 април 2016 г. (C-221/16), постъпили в Съда на 18 април 2016 г. (C-215/16 и C-216/16) и на 20 април 2016 г. (C-220/16 и C-221/16), в рамките на производства по дела

Elecdey Carcelen SA (C-215/16),

Energías Eólicas de Cuenca SA (C-216/16),

Iberenova Promociones SAU (C-220/16),

Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA (C-221/16)

срещу

Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: R. Silva de Lapuerta, председател на състава, E. Regan (докладчик), J.-C. Bonichot, C.G. Fernlund и S. Rodin, съдии,

генерален адвокат: J. Kokott,

секретар: L. Carrasco Marco, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 29 март 2017 г.,

* Език на производството: испански.

като има предвид становищата, представени:

– за Elecdey Carcelen SA, от R. Fiestas Hummler, abogado,

– за Energías Eólicas de Cuenca SA, от J. Ruiz Calzado, L. M. Cazorla Prieto и J. Domínguez Pérez, abogados,

– за Iberenova Promociones SAU и Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA, от J. M. Rodríguez Cárcamo и C. Jiménez Jiménez, abogados,

– за Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha, от A. Quereda Tapia, в качеството на представител,

– за испанското правителство, от V. Ester Casas, в качеството на представител,

– за Европейската комисия, от K. Talabér-Ritz, F. Tomat и P. Arenas Naon, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 1 юни 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 4 от Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 година относно преструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията (ОВ L 283, 2003 г., стр. 51; Специално издание на български език, 2007 г., глава 9, том 2, стр. 98), на член 1, параграф 2 от Директива 2008/118/ЕО на Съвета от 16 декември 2008 година относно общия режим на облагане с акциз и за отмяна на Директива 92/12/ЕИО (ОВ L 9, 2009 г., стр. 12), както и на член 2, втора алинея, буква к) и член 13, параграф 1, втора алинея, буква д) от Директива 2009/28/СЕ на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО (ОВ L 140, 2009 г., стр. 16 и поправка в ОВ L 216, 2014 г., стр. 5).

2 Запитванията са отправени в рамките на спорове между Elecdey Carcelen SA, Energías Eólicas de Cuenca SA, Iberenova Promociones SAU и Iberdrola Renovables Castilla La Mancha SA, от една страна, и от друга, Comunidad Autónoma de Castilla-La Mancha (Автономна област Кастилия-Ла Манча, Испания) по повод на плащането на такса върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2003/96

3 Член 1 от Директива 2003/96 гласи:

„Държавите членки налагат данъци върху енергийните продукти и електроенергията в съответствие с настоящата директива“.

4 В член 2, параграф 1 от тази директива се съдържа списък с продукти, които попадат в обхвата на понятието „енергийни продукти“ по смисъла на посочената директива.

5 В член 2, параграф 2 от същата директива се уточнява, че тя се отнася също така до електроенергията с код по КН 2716.

6 Съгласно член 4 от Директива 2003/96:

„1. Нивата на облагане с данъци, които държавите членки прилагат за енергийните продукти и електроенергията, изброени в член 2, не могат да бъдат по-малки от минималните нива на облагане с данъци, посочени в настоящата директива.

2. За целите на настоящата директива „ниво на облагане с данъци“ представлява общо наложените задължения, обхващащи всички косвени данъци (с изключение на [данъка върху добавената стойност (ДДС)]), изчислени пряко или косвено върху количеството енергийни продукти и електроенергия при пускането им за потребление“.

Директива 2008/118

7 Член 1 от Директива 2008/118 гласи:

„1. Настоящата директива определя общ режим по отношение на акциза, с който се облага пряко или косвено потреблението на следните стоки (наричани по-долу „акцизни стоки“):

а) енергийни продукти и електрическата енергия, обхванати от Директива [2003/96];

[…]

2. Държавите членки могат да налагат по отношение на акцизните стоки допълнителни косвени данъци със специално предназначение, при условие че тези данъци са в съответствие с данъчните правила на Общността, приложими по отношение на акцизите или [ДДС] при определянето на данъчната основа, изчисляването на данъчното задължение, облагането и контрола на данъка, като тези правила не включват разпоредбите, свързани с освобождаването от данъци.

[…]“.

Директива 2009/28

8 Член 1 от Директива 2009/28, озаглавен „Предмет и приложно поле“, предвижда:

„Настоящата директива установява обща рамка за насърчаването на енергията от възобновяеми източници. С нея се задават задължителни национални цели за общия дял на енергия от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия, както и за дела на енергията от възобновяеми източници в транспорта. […]“.

9 Член 2 от тази директива е озаглавен „Определения“ и във втора алинея, буква к) от него се посочва:

„[…]

„к) „схема за подпомагане“ означава всеки инструмент, схема или механизъм, прилагани от държава членка или група държави членки, които насърчават използването на енергия от възобновяеми източници чрез намаляване на себестойността на тази енергия, увеличаване на цената, на която може да бъде продадена, или увеличаване, посредством задължение за [използване на] енергия от възобновяеми източници или по друг начин, на обема на покупките на такава енергия. Това включва, но не се ограничава до инвестиционни помощи, данъчни облекчения или намаления, връщане на платени данъци, схеми за подпомагане на [изпълнението на] задължението за използване на възобновяеми източници на енергия, включително тези, при които се използват зелени сертификати, и схеми за пряко ценово подпомагане, включително преференциални тарифи и премийни плащания“.

10 Член 3 от посочената директива, озаглавен „Задължителни общи национални цели и мерки за използване на енергия от възобновяеми източници“, предвижда:

„1. Всяка държава членка гарантира, че нейният дял на енергия от възобновяеми източници, изчислен в съответствие с разпоредбите на членове 5—11, в брутното крайно потребление на енергия през 2020 г. е най-малко равен на нейната обща национална цел за дела на енергията от възобновяеми източници през тази година, посочен в третата колона на таблицата от приложение I, част А. Такива задължителни общи национални цели съответстват на цел от най-малко 20-процентен дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия в Общността през 2020 г. За да се постигнат по-лесно целите, установени в настоящия член, всяка държава членка популяризира и насърчава енергийната ефективност и енергоспестяването.

[…]

2. Държавите членки въвеждат ефективно определени мерки, предназначени да гарантират, че делът на енергията от възобновяеми източници се равнява на или надвишава посочения дял в индикативната крива, съдържаща се в приложение I, част Б.

3. За да постигнат целите по параграфи 1 и 2 от настоящия член, държавите членки може, inter alia, да прилагат следните мерки:

а) схеми за подпомагане;

[…]“.

11 Член 13 от същата директива, озаглавен „Административни процедури, правила и кодекси“, гласи:

„1. Държавите членки гарантират, че националните правила относно разрешителните, сертификационните и лицензионните процедури, прилагани по отношение на централите, както и свързаните с тях инфраструктури за преносни и разпределителни мрежи, за производство на електроенергия, топлинна енергия или енергия за охлаждане от възобновяеми източници, както и по отношение на процеса на преобразуване на биомаса в биогорива или други енергийни продукти, са пропорционални и необходими.

По-специално държавите членки предприемат необходимите стъпки, за да гарантират, че:

[…]

д) административните такси, плащани от потребители, проектанти, архитекти, строители, монтажници и доставчици на оборудване и системи, са прозрачни и се обуславят от разходите […]

[…]“.

12 В приложение I към Директива 2009/28, озаглавено „Национални общи цели за дела на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия през 2020 г.“, и по-специално в част А от него, са посочени общите цели на всяка една от държавите членки, в това число и на Кралство Испания, като за посочената година тази цел е 20 %. Част Б от това приложение се отнася до индикативната крива, посочена в член 3, параграф 2 от разглежданата директива.

Испанското право

13 Член 4 от Ley 9/2011, por la que se crean el canon eólico y el fondo para el desarrollo tecnológico de las energías renovables y el uso racional de la energía en Castilla-La Mancha (Закон № 9/2011 за въвеждането на такса върху вятърната енергия и за създаването на фонд за технологично развитие на енергията от възобновяеми източници и за рационалното използване на енергията в Кастилия-Ла Манча) от 21 март 2011 г. (BOE № 105 от 3 май 2011 г.) гласи:

„1. Основание за плащане на таксата върху вятърната енергия е причиняването на вреди и неблагоприятното въздействие върху околната среда и съответната територия в резултат на изграждането на вятърни паркове от вятърни генератори за електрическа енергия.

[…]

3. Счита се, че е налице основание за плащане на таксата, независимо от обстоятелството, че собственикът на вятърните генератори и титулярят на административното разрешение за изграждането на вятърния парк са различни лица“.

14 Член 6 от Закон № 9/2011, озаглавен „Задължени лица“, предвижда:

1. Задължени за плащането на таксата са физически или юридически лица […], които експлоатират вятърен парк или инсталация за производство на вятърна енергия независимо от правното основание, дори да не са титуляри на административното разрешение за тяхното изграждане. […]

При липса на доказателства за противното се приема, че експлоатацията се осъществява от лицето или организацията, посочено или посочена като титуляр в административното разрешение за изграждане на вятърния парк.

[…]“.

15 Член 7 от Закон № 9/2011, озаглавен „Основа за определяне на таксата“, гласи:

„1. Таксата се изчислява върху сбора от отделните вятърни генератори в съответния вятърен парк на територията на автономна област Кастилия-Ла Манча.

[…]“.

16 Член 8 от Закон № 9/2011, озаглавен „Ставки и размер на таксата“, гласи:

„1. Размерът на таксата се изчислява, като основата за определяне на таксата се умножава по следните ставки за всяко тримесечие:

– за вятърни паркове с до 2 вятърни генератора: 0 EUR за всеки генератор.

– за вятърни паркове с най-малко 3 и най-много 7 вятърни генератора: 489 EUR за всеки генератор.

– за вятърни паркове с най-малко 8 и най-много 15 вятърни генератора: 871 EUR за всеки генератор.

– за вятърни паркове с повече от 15 вятърни генератора:
  a) когато броят на вятърните генератори е равен на или е по-малък от инсталираната мощност на вятърния парк, измерена в мегавати: 1233 EUR за всеки генератор.
  b) когато броят на вятърните генератори е по-голям от инсталираната мощност на вятърния парк, измерена в мегавати: 1275 EUR за всеки генератор.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

17 Жалбоподателите в главните производства експлоатират вятърни генератори за производство на електроенергия на територията на автономна област Кастилия-Ла Манча.

18 Те заплащат установената със Закон № 9/2011 такса за данъчните 2011 г. и 2012 г., но считат, че тя е противоконституционна и несъвместима с правото на Съюза, поради което подават заявления до компетентните национални органи за коригиране в данъчните им декларации на тази такса и възстановяване на платените суми.

19 Тъй като тези заявления са отхвърлени, всеки от жалбоподателите подава жалба пред Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Върховен съд на Кастилия-Ла Манча, Испания).

20 На първо място, посочената юрисдикция иска да установи дали такса като предвидената в Закон № 9/2011 е в съответствие с целта на Директива 2009/28, тъй като последната е насочена към насърчаване и разширяване на потреблението на енергия от възобновяеми източници, и по-конкретно допуска държавите членки да използват „схеми за подпомагане“, които са дефинирани в член 2, втора алинея, буква к) от тази директива. По-специално подобна такса, която се прибавя към други общи и специални налози върху производството на електроенергия, може да засегне задължителните общи национални цели, посочени в член 3, параграфи 1—3 от разглежданата директива, разглеждан във връзка с приложение I към нея, що

се отнася до дела на енергия от възобновяеми източници през 2020 г., който е в размер на 20 % за Кралство Испания. Посочената юрисдикция иска да установи също така в каква степен подобна такса е съвместима с член 13, параграф 1, втора алинея, буква д) от същата директива, при условие че тази разпоредба ограничава строго възможността на държавите членки да събират „административни[…] такси“.

21 По-нататък, запитващата юрисдикция има съмнения дали посочената такса е в съответствие с член 1, параграф 2 от Директива 2008/118, тълкуван в светлината на решение от 27 февруари 2014 г., Transportes Jordi Besora (C-82/12, EU:C:2014:108), доколкото тази такса няма специално предназначение, а е установена с оглед на това да бъде източник на допълнителни бюджетни приходи за публичните органи.

22 Накрая, тази юрисдикция иска да установи дали разглежданата такса е в съответствие с член 4, параграф 1 от Директива 2003/96, доколкото, увеличавайки данъчната тежест, която произтича от всички дължими в Испания косвени данъци, тази такса може да доведе до ниво на облагане с данъци в тази държава, което надхвърля предвиденото в разглежданата разпоредба минимално ниво, и по този начин да създаде нарушение на конкуренцията между държавите членки.

23 При тези условия Tribunal Superior de Justicia de Castilla-La Mancha (Върховен съд на Кастилия-Ла Манча) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Следва ли — при положение че определените в член 2, буква к) от Директива [2009/28] „схеми за подпомагане“, включващи данъчни стимули като данъчни облекчения или намаления и връщане на платени данъци, са замислени като инструменти за постигане на предвидените в посочената [Д]иректива [2009/28] цели за потребление на енергия от възобновяеми източници — да се счита, че тези стимули или мерки са задължителни и обвързващи за държавите членки и имат директен ефект, доколкото засегнатите частноправни субекти могат да се позовават на тях и да искат те да бъдат приложени от всички държавни, съдебни и административни органи?

2) Следва ли — доколкото при изброяването на посочените в предходния въпрос „схеми за подпомагане“, включващи данъчни стимули като данъчни облекчения или намаления и връщане на платени данъци, е използван изразът „но не се ограничава до“ — да се счита, че тези стимули включват конкретно освобождаване от облагане, тоест, забрана на всякакъв вид специален или отделен налог върху енергията от възобновяеми източници, установен в допълнение към общите данъци, с които се облагат икономическата дейност и производството на електроенергия? Едновременно и в рамките на същата точка се поставя и следният въпрос: следва ли да се счита за обхванато от посочената по-горе обща забрана натрупването, едновременното налагане или припокриването на няколко общи или специални налога, дължими на различните етапи от производството на енергия от възобновяеми източници и на същото основание като разглежданата такса върху вятърната енергия?

3) В случай че отговорът на предходния въпрос е отрицателен и облагането на енергията от възобновяеми източници се приеме за допустимо, следва ли, за целите на предвиденото в член 1, параграф 2 от Директива [2008/118], понятието „специално предназначение“ да се тълкува в смисъл, че обхваща цели, които трябва да са изключителни, както и че от гледна точка на неговата структура налогът върху енергията от възобновяеми източници трябва действително да има неданъчна природа, а не просто да е предназначен за набиране на бюджетни приходи?

4) Следва ли — като се има предвид, че член 4 от Директива [2003/96], отнасящ се до нивата на облагане, които държавите членки трябва да прилагат за енергийните продукти и електроенергията, определя като референтни минималните нива на облагане, посочени в тази директива и схващани като общите наложени задължения, обхващащи всички преки или косвени данъци, с които тези продукти се облагат при пускането им за потребление — тези общи наложени задължения да се схващат в смисъл, че от изискваното от Директивата ниво на облагане се изключват националните налози, които нямат действително неданъчна природа, както от гледна точка на тяхната структура, така и с оглед на специалното им предназначение, съобразно тълкуването, което ще бъде дадено във връзка с предходния въпрос?

5) Представлява ли понятието „такса“, използвано в член 13, параграф 1 [буква д)] от Директива [2009/28], самостоятелно понятие на правото на Съюза, което трябва да бъде тълкувано възможно най-разширително, като обхващащо и като синоним на понятието за налог в най-общ смисъл?

6) При утвърдителен отговор на предходния въпрос, трябва ли предвидените в посочения член 13, параграф 1, буква д) [от Директива 2009/28] такси, плащани от потребителите, да включват само налози или данъци, предназначени да компенсират, при необходимост, вреди, причинени от въздействието [на вятърните електроцентрали] върху околната среда, и да поправят със събраните суми вредите от това отрицателно въздействие или засягане, но не и налозите или данъците, с които се облагат незамърсяващите енергии и които на първо място са предназначени за набиране на бюджетни приходи?“.

24 С решение от 6 юни 2016 г. председателят на Съда разпорежда съединяването на дела C-215/16, C-216/16, C-220/16 и C-221/16 за целите на писмената и устната фаза на производството и на съдебното решение.

По преюдициалните въпроси

По тълкуването на Директива 2009/28

25 С първия, втория, петия и шестия въпрос запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали Директива 2009/28, и по-специално член 2, втора алинея, буква к) и член 13, параграф 1, втора алинея, буква д) от нея, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която предвижда събирането на такса върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия.

26 В това отношение следва да се напомни, че съгласно член 1 от Директива 2009/28 тя има за цел да установи обща рамка за насърчаването на производството на енергия от възобновяеми източници, като задава по-специално задължителни национални цели за общия дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия.

27 Така, по силата на член 3, параграф 1 от Директива 2009/28 всяка държава членка е длъжна да гарантира, че нейният дял на енергията от възобновяеми източници в крайното потребление на енергия през 2020 г. е най-малко равен на нейната обща национална цел, определена в приложение I, част A от тази директива, която трябва да съответства на цел от най-малко 20-процентен дял на енергията от възобновяеми източници.

28 Освен това в съответствие с член 3, параграф 2 от тази директива държавите членки са длъжни да въведат ефективно определени мерки, предназначени да гарантират, че техният дял на енергията от възобновяеми източници се равнява или надвишава посочения дял в „индикативната крива“, съдържаща се в приложение I, част Б към посочената директива.

29 Съгласно член 3, параграф 3 от Директива 2009/28 за постигането на тези цели държавите членки могат да прилагат „схеми за подпомагане“ по смисъла на член 2, втора алинея, буква к) от нея и следователно да приложат по-конкретно инвестиционни помощи, данъчни облекчения или намаления и връщане на платени данъци или да наложат задължение за използване на енергия от възобновяеми източници.

30 При все това следва да се приеме за установено, че нито една от посочените разпоредби не забранява на държавите членки да наложат такса като разглежданата в главните производства, с която се облагат вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия.

31 Както се установява от самия текст на член 3, параграф 3 от Директива 2009/28, и по-специално от думата „може“, държавите членки нямат каквото и да е задължение да прилагат схеми за подпомагане с оглед на изпълнението на целта за насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници, нито пък a fortiori — ако все пак решат да приложат такива схеми — те да бъдат под формата на данъчни облекчения или намаления.

32 Следователно държавите членки разполагат с право на преценка относно мерките, които считат за подходящи за постигането на задължителните общи национални цели, определени в член 3, параграфи 1 и 2 от Директива 2009/28 във връзка с приложение I към тази директива.

33 Поради това предвидената в член 3, параграф 3 от Директива 2009/28 възможност за държавите членки да приложат схеми за подпомагане с оглед насърчаване на използването на енергия от възобновяеми източници, евентуално под формата на данъчни облекчения или намаления, не предполага по никакъв начин забрана за облагане на предприятията, които разработват подобни източници на енергия, по-конкретно вятърни генератори, предназначени за производството на електроенергия.

34 Освен това член 13, параграф 1, втора алинея, буква д) от Директива 2009/28, на който запитващата юрисдикция също се позовава, не е пречка за въвеждането на такса като разглежданата в главните производства.

35 В това отношение е достатъчно да се приеме за установено, че посочената разпоредба се ограничава до това да предвиди — с цел да се гарантира, че разрешителните, сертификационните и лицензионните процедури, които се прилагат по-конкретно по отношение на централите от възобновяеми източници, са пропорционални и необходими — че „административните такси“, плащани от „потребители, проектанти, архитекти, строители, монтажници и доставчици на оборудване и системи, са прозрачни и се обуславят от разходите“.

36 Така от самия текст на посочената разпоредба ясно личи, че тя е насочена единствено към ограничаване на въздействието върху съответните потребители на разходите, свързани с предоставянето на услуги в рамките на някои административни процедури, и следователно по никакъв начин не цели да забрани на държавите членки установяването на такси като разглежданата в главните производства.

37 От това следва, че нито член 3, параграфи 1—3 от Директива 2009/28 във връзка с член 2, втора алинея, буква к) и с приложение I към тази директива, нито член 13, параграф 1, втора алинея, буква д) от нея забраняват на държавите членки да наложат такса като разглежданата в главните производства, с която се облагат вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия.

38 Несъмнено увеличеното използване на енергия от възобновяеми източници съставлява един от важните елементи от пакета от мерки, необходими за намаляване на емисиите на парникови газове, които са сред основните причини за климатичните промени, с които Европейският съюз и неговите държави членки са се ангажирали да се справят, както и за съобразяване по-конкретно с Протокола от Киото към Рамковата конвенция на Организацията на обединените нации по изменението на климата. Подобно увеличение има за цел и закрилата на здравето и живота на хората, животните или растенията — съображения от общ интерес, изброени в член 36 ДФЕС. Освен това от член 194, параграф 1, буква в) ДФЕС следва, че разработването на възобновяеми енергийни източници е една от целите, които трябва да ръководят политиката на Съюза в областта на енергетиката (решение от 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, т. 78—81).

39 Не може обаче да бъде изключена вероятността такса като разглежданата в главните производства да направи по-непривлекателно производството и използването на вятърната енергия, както и да затрудни нейното разрастване.

40 При все това, дори да се приеме, че тази такса — независимо от местния ѝ обхват и обстоятелството, че се отнася до един-единствен възобновяем енергиен източник — може да доведе до неспазване от страна на съответната държава членка на определената в приложение I, част А към Директива 2009/28 задължителна обща национална цел, това би довело най-много до нарушение от тази държава членка на нейните задължения на основание на тази директива, без обаче въвеждането на подобна такса да може само по себе си да се счита за противоречащо на посочената директива, тъй като, както съгласно изложеното в точка 32 от настоящото съдебно решение, държавите членки разполагат с право на преценка относно начина на постигане на посочената цел, при условие че спазват основните свободи, гарантирани с Договора за функционирането на ЕС.

41 С оглед на изложените съображения следва да се отговори на първия, втория, петия и шестия въпрос, че Директива 2009/28, и по-специално член 2, втора алинея, буква к) и член 13, параграф 1, втора алинея, буква д) от нея, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, която предвижда събирането на такса, с която се облагат вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия.

По тълкуването на Директива 2003/96

42 С четвъртия си въпрос запитващата юрисдикция иска да установи по същество дали член 4 от Директива 2003/96 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, която предвижда събирането на такса, с която се облагат вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия.

43 Така посоченият въпрос се основава на предпоставката, съгласно която към споровете в главните производства е приложима ratione materiae Директива 2003/96, чийто член 4, параграф 1 предвижда, че държавите членки не могат да прилагат нива на облагане с данъци по отношение на посочените в член 2 от тази директива енергийни продукти и електроенергия, които са по-малки от предвидените в нея минимални нива.

44 Съгласно член 1 от Директива 2003/96 обаче приложното ѝ поле обхваща само данъчното облагане на „енергийните продукти“ и „електроенергията“, както са определени съответно в член 2, параграфи 1 и 2 от тази директива (вж. решение от 1 октомври 2015 г., OKG, C-606/13, EU:C:2015:636, т. 24).

45 При тези условия най-напред следва да се провери дали с такса като разглежданата в главните производства се облагат „енергийните продукти“ или „електроенергията“ по смисъла на тези разпоредби и следователно дали тази такса попада в приложното поле на Директива 2003/96.

46 В това отношение следва да се напомни, че член 2, параграф 1 от Директива 2003/96 определя понятието „енергийни продукти“, използвано за целите на посочената директива, като чрез позоваване на кодовете по комбинираната номенклатура изброява изчерпателно продуктите, които попадат в него (решения от 4 юни 2015 г., Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, т. 47 и от 1 октомври 2015 г., OKG, C-606/13, EU:C:2015:636, т. 26).

47 При все това е безспорно, че разглежданите в главните производства вятърни генератори не използват нито един от енергийните продукти, които се съдържат в този списък при производството на генерираната с тях енергия.

48 В замяна на това не се оспорва обстоятелството, че разглежданите вятърни генератори произвеждат „електроенергия“ по смисъла на член 2, параграф 2 от Директива 2003/96.

49 Предвид на това от актовете за преюдициално запитване следва, че размерът на разглежданата в главните производства такса върху разглежданите вятърни генератори не се изчислява в зависимост от произведената от тях електроенергия или от тяхната теоретична мощност, а съставлява фиксирана сума, платима за всяко тримесечие, която се изменя в зависимост от големината на вятърния парк, в който се намира съответният вятърен генератор, а при парковете, обхващащи повече от петнадесет вятърни генератора — и според мощността на вятърния генератор, като впрочем размерът на таксата е по висок, ако вятърният генератор е с по-малка мощност, както посочва главният адвокат в точки 59 и 60 от заключението си. Освен това разглежданата такса се дължи дори само с оглед на обстоятелството, че дадено лице е собственик на вятърен генератор или притежава съответното административно разрешение, макар да не експлоатира генератора, и то независимо от продажбите на вятърна електроенергия.

50 Освен това, тъй като разглежданата в главните производства такса не се събира от потребителите на електроенергия, тя не зависи по никакъв начин от потреблението на електроенергията. Още повече, макар действително да не може да се изключи вероятността размерът на тази такса да бъде включен в цената на електроенергията, която се продава на потребителите, във всички случаи с оглед на особеното естество на този продукт не е възможно да се определи произходът на тази електроенергия и следователно частта от нея, произведена от вятърните генератори, които са обложени с посочената такса, поради което е изключена възможността тя да се начисли на този потребител под формата на отделно посочена във фактурата надбавка към цената.

51 Поради това не е налице каквато и да е връзка между факта, пораждащ задължението за плащане на разглежданата в главните производства такса, от една страна, и от друга, действително произведената от вятърните генератори електроенергия или още по-малко потреблението на произведената от тях електроенергия (вж. по аналогия решения от 10 юни 1999 г., Braathens, C-346/97, EU:C:1999:291, т. 22 и 23, от 4 юни 2015 г., Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, т. 61—65, както и от 1 октомври 2015 г., OKG, C-606/13, EU:C:2015:636, т. 31—35).

52 От това следва, че с такса като разглежданата в главните производства не се облага електроенергията по смисъла на Директива 2003/96.

53 Следователно такса като разглежданата в главните производства, наложена върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия, не попада в приложното поле на тази директива, което е определено в член 1 и в член 2, параграфи 1 и 2 от нея.

54 С оглед на изложените съображения на четвъртия въпрос следва да се отговори, че член 4 от Директива 2003/96 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, която предвижда събирането на такса, с която се облагат вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия, тъй като с тази такса не се облагат енергийните продукти или електроенергията по смисъла на член 1 и на член 2, параграфи 1 и 2 от тази директива и следователно тази такса не попада в приложното поле на посочената директива.

По тълкуването на Директива 2008/118

55 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска да установи дали член 1, параграф 2 от Директива 2008/118 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, която предвижда събирането на такса върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия.

56 Следва да се напомни, че съгласно член 1, параграф 1 от Директива 2008/118 тя установява общ режим по отношение на акциза, с който се облага пряко или косвено потреблението на стоките, изброени в тази разпоредба, сред които в член 1, параграф 1, буква а) са посочени по-конкретно „енергийни продукти и електрическата енергия, обхванати от Директива 2003/96“.

57 Освен това съгласно член 1, параграф 2 от разглежданата директива стоките, които се облагат с посочения акциз, могат да се облагат и с косвен данък, различен от акциза, но само ако, от една страна, този данък има едно или повече специални предназначения, а от друга страна, е в съответствие с данъчните правила на Съюза, приложими по отношение на акцизите или ДДС при определянето на данъчната основа, изчисляването на данъчното задължение, облагането и контрола на данъка, като тези правила не включват разпоредбите, свързани с освобождаването от данъци (вж. в този смисъл решение от 5 март 2015 г., Statoil Fuel & Retail, C-553/13, EU:C:2015:149, т. 35).

58 Както Съдът вече е посочил, тази разпоредба, която има за цел да отрази разликата в традициите на държавите членки в тази материя и честото прибягване до непреки данъци за осъществяването на небюджетни политики, позволява на държавите членки да въведат освен минимален акциз и други непреки данъци със специално предназначение (решение от 4 юни 2015 г., Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, т. 58).

59 В конкретния случай жалбоподателите в главните производства поддържат, че разглежданата такса съставлява непряк данък без такова специално предназначение, тъй като, освен че не е насочена към защита на околната среда, обратно на това, тази такса води до нейното засягане, тъй като възпира инвестициите в централите за вятърна електроенергия и следователно съставлява пречка пред развитието на енергията от възобновяеми източници. Във всички случаи събраната такса не се използвала непременно за компенсиране на разходите, свързани с твърдяното неблагоприятно въздействие върху околната среда от дейността на вятърните паркове. Следователно единствената цел на посочената такса била да набави на компетентните органи допълнителни бюджетни приходи.

60 Обратно на това, испанското правителство и автономна област Кастилия-Ла Манча считат, че тази такса — освен че не съставлява непряк данък, тъй като с нея се облагат пряко икономическите ресурси на производителите на вятърна електроенергия — има специфично предназначение, свързано с околната среда, тъй като цели предприятията да поемат разходите, произтичащи от вредите за околната среда от разработването на вятърни паркове, с оглед на насърчаването на технологичните нововъведения, като същевременно се намали броят на тези паркове или големината им.

61 Следва обаче да се напомни, че както е посочено в точка 57 от настоящото съдебно решение, член 1, параграф 2 от Директива 2008/118 се отнася само до косвените данъци, различни от акцизите, с които се облага пряко или косвено потреблението на „акцизни стоки“, изброени в член 1, параграф 1 от тази директива (вж. в този смисъл решение от 4 юни 2015 г., Kernkraftwerke Lippe-Ems, C-5/14, EU:C:2015:354, т. 59).

62 При все това, макар последната посочена разпоредба да се отнася до „енергийните продукти и електрическата енергия, обхванати от Директива 2003/96“, от точки 46—52 от настоящото съдебно решение следва, че с такса като разглежданата в главните производства, наложена върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия, не се облагат енергийните продукти или електроенергията по смисъла на тази директива.

63 Следователно, тъй като с подобна такса не се облага потреблението на енергийни продукти или на електроенергия, тя не попада в приложното поле на Директива 2008/118.

64 Следователно въпросът дали тази такса има за цел защитата на околната среда, попада единствено в обхвата на националното право.

65 С оглед на изложените съображения следва да се отговори на третия въпрос, че член 1, параграф 2 от Директива 2008/118 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, която предвижда събирането на такса върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия, тъй като тя не съставлява такса, с която се облага потреблението на енергийни продукти или на електроенергия, и следователно не попада в приложното поле на тази директива.

По съдебните разноски

66 С оглед на обстоятелството, че за страните по главните производства настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производствата пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) **Директива 2009/28/CE на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 година за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и за изменение и впоследствие за отмяна на директиви 2001/77/ЕО и 2003/30/ЕО и по-специално член 2, втора алинея, буква к) и член 13, параграф 1, втора алинея, буква д) от нея, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, която предвижда събирането на такса върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия.**

2) **Член 4 от Директива 2003/96/ЕО на Съвета от 27 октомври 2003 година относно преструктурирането на правната рамка на Общността за данъчно облагане на енергийните продукти и електроенергията трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, която предвижда събирането на такса върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия, тъй като с тази такса не се облагат енергийните продукти или електроенергията по смисъла на член 1 и на член 2, параграфи 1 и 2 от посочената директива и следователно таксата не попада в приложното поле на тази директива.**

3) **Член 1, параграф 2 от Директива 2008/118/ЕО на Съвета от 16 декември 2008 година относно общия режим на облагане с акциз и за отмяна на Директива 92/12/ЕИО трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главните производства, която предвижда събирането на такса върху вятърните генератори, предназначени за производството на електроенергия, тъй като тази такса не съставлява такса, с която се облага потреблението на енергийни продукти или на електроенергия, и следователно не попада в приложното поле на тази директива.**

Подписи